

Mål C-112/24**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande i enlighet med artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

12 februari 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Sąd Najwyższy (Polen)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

11 januari 2024

Klagande:

L.S.

Saken i målet vid den nationella domstolen

Begäran som framställts av ett ombud för en domare vid Sąd Rejonowy (regional domstol) i syfte att få prövat om en domare vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) som valts ut för att ingå i den sammansättning som skulle pröva ett disciplinärt förfarande som inletts mot en domare vid en allmän domstol uppfyller kraven på oavhängighet och opartiskhet.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

- 1 Frågan huruvida en prövning av om en domare är oavhängig och opartisk i den form som föreskrivs i nationell rätt är förenlig med artikel 19.1 andra stycket FEU, jämförd med artikel 47 första och andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – frågorna har framställts med stöd av artikel 267 FEUF.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

I. Ska artikel 19.1 andra stycket i Fördraget om Europeiska unionen, jämförd med artikel 47 första och andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, tolkas så, att

1) Sąd Najwyższy (Högsta domstolen, Polen), i ett särskilt förfarande som inletts av en part genom en begäran om prövning om huruvida en domare vid Sąd Najwyższy - som valts ut för att ingå i den sammansättning som ska pröva ett disciplinärt förfarande som inletts mot en domare vid en allmän domstol - uppfyller kraven på oavhängighet och opartiskhet, är skyldig att ex officio pröva huruvida den dömande sammansättning som utsetts genom lottning bland samtliga domare vid Sąd Najwyższy är en domstol ”som har inrättats enligt lag”;

2) för det fall en begäran om prövning av huruvida en domare vid Sąd Najwyższy uppfyller kraven på oavhängighet och opartiskhet grundar sig på påståendet att en sådan domare har tillsatts på denna tjänst genom ett (i ett grundläggande hänseende) oegentligt förfarande för utnämning av en domare, får de domare vid Sąd Najwyższy som utnämnts i samma oegentliga utnämning förfarande inte delta i den dömande sammansättning som består av fem domare som utsetts genom lottning bland samtliga domare vid Sąd Najwyższy, av den anledningen att denna sammansättning av Sąd Najwyższy inte kan anses utgöra en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag;

3) för det fall en part i ett mål rörande prövning av huruvida en domare vid Sąd Najwyższy som har valts ut för att ingå i den sammansättning (som ska avgöra ett disciplinärt förfarande som rör en domare i en allmän domstol) uppfyller kraven på oavhängighet och opartiskhet, har anfört att den sammansättning vid domstolen som utsetts inte uppfyller kraven på en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag på grund av att denna domare vid Sąd Najwyższy tillsatts genom det (i grundläggande hänseende) oegentliga förfarandet för tillsättning på denna tjänst, är det vid bedömningen av begäran om prövning av huruvida domaren vid Sąd Najwyższy uppfyller kraven på oavhängighet och opartiskhet inte längre nödvändigt att, såsom föreskrivs i nationell rätt, pröva den domarens uppträdande efter utnämningen som domare och karaktären av det disciplinära förfarandet, och underlåtenheten att i begäran ange de omständigheter som rör domarens uppträdande efter utnämningen till domare vid Sąd Najwyższy utgör följaktligen inte grund för att avslå denna enligt gällande bestämmelser i nationell rätt (artikel 29 § 10 i Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (lagen av den 8 december 2017 om Sąd Najwyższy));

- För det fall att den fråga som ställts i punkt I.2 ska besvaras jakande:

II. Ska artikel 19.1 andra stycket i Fördraget om Europeiska unionen, jämförd med artikel 47 första och andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, tolkas så, att

en domare som ingår i den dömande sammansättningen i ett mål rörande prövning av huruvida en domare vid Sąd Najwyższy (som valts ut för att pröva ett disciplinärt förfarande som rör en domare vid en allmän domstol) uppfyller kraven på oavhängighet och opartiskhet, för det första, får framställa en begäran om att utesluta en annan domare (eller andra domare) som valts ut genom lottning bland samtliga domare vid Sąd Najwyższy, som utnämnts som domare vid Sąd Najwyższy i ett (i grundläggande hänseende) oegentligt utnämningförfarande, från den dömande sammansättningen, vilket innebär att den domstol i vilken denna domare (dessa domare) medverkar inte kan anses som en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag, och, för det andra, kan begära att en sådan begäran inte prövas av en domare som också har tillsatts på en domartjänst vid Sąd Najwyższy genom ett sådant oegentligt utnämningförfarande[?]

III. För det fall att inga ytterligare åtgärder vidtas avseende den begäran som avses i punkt II (genom ett avgörande av den nationella domstolen), kan den domare som har framställt en sådan begäran vägra att vidta åtgärder i målet rörande prövning om huruvida domaren vid Sąd Najwyższy uppfyller kraven på oavhängighet och opartiskhet, eller ska den domaren medverka i avgörandet och överlåta åt parten att avgöra om domen eventuellt ska överklagas på grund av ett åsidosättande av partens rätt till prövning av en domstol som uppfyller kraven i artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna?

IV. Påverkas den oegentliga utformningen av den dömande sammansättningen – i ett mål som avser en prövning av huruvida en domare vid Sąd Najwyższy uppfyller kraven på oavhängighet och opartiskhet – inom ramen för artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen och artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – av den omständigheten att endast en av domarna i en sammansättning bestående av fem domare har utnämnts i ett (i grundläggande hänseende) oegentligt förfarande för utnämning av domare vid Sąd Najwyższy, det vill säga kan förfarandet i ett sådant fall ändå fortsätta och dom kan meddelas, eftersom det med avseende på majoriteten ledamöter som valts ut för att ingå i den aktuella sammansättningen inte uppkommer några problem vad gäller frågan om oegentligheter i utnämningen av dem som domare vid Sąd Najwyższy?

Anförda unionsbestämmelser

Fördraget om Europeiska unionen, artiklarna 4.3, 6.1, 19.1 andra stycket;

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, artikel 2.1 och 2.2, artikel 267;

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 47 första och andra stycket;

Praxis från EU-domstolen

Dom av den 19 november 2019, A.K. m.fl. (Oavhängigheten hos avdelningen för disciplinära mål vid Högsta domstolen), C-585/18, C-624/18 och C-625/18, EU:C:2019:982 (nedan kallad domen A.K.);

Dom av den 29 mars 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235;

Dom av den 21 december 2023, Nationella domstolsrådet (Bibehållande av domares ämbete), C-718/21, EU:C:2023:1015;

Dom av den 1 juli 2008, Chronopost och La Poste/UFEX m.fl., C-341/06 P och C-342/06 P, EU:C:2008:375;

Dom av den 24 juni 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530;

Dom av den 29 juli 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626;

Dom av den 22 maj 2003, Connect Austria, C-462/99, EU:C:2003:297;

Dom av den 2 juni 2005, Koppensteiner, C-15/04, EU:C:2005:345;

Dom av den 6 oktober 2021, W.Ż. (Högsta domstolens avdelning för extraordinär kontroll och offentliga angelägenheter – Tillsättning), C-487/19, EU:C:2021:798;

Praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna

Dom av den 22 juli 2021, Reczkowicz mot Polen;

Dom av den 3 februari 2022, nr 1469/20, Advance Pharma sp. z o.o. mot Polen;

Dom av den 1 december 2020, nr 26374/18, G. Astradsson mot Island;

Dom av den 7 maj 2021, nr 4907/18, Xero Flor sp. z o.o., med säte i Polen, mot Polen;

Dom av den 8 november 2021, nr 49868/19 och 57511/19, Dolińska-Ficek och Ozimek mot Polen;

Anförda nationella bestämmelser

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Republiken Polens konstitution), artikel 45.1

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (lagen om Högsta domstolen av den 8 december 2017), artiklarna 10 § 1, 29 §§ 4, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 21, 24, artikel 22a § 1, artikel 26 §§ 2, 3, 4, artikel 73 § 1;

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (lag av den 27 juli 2001 om allmänna domstolars organisation), artikel 128;

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (lag av den 6 juni 1997, straffprocesslagen), artiklarna 30 §§ 1 och 2, 41 § 1m, 42 § 1, 534 §§ 1 och 2.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

De faktiska omständigheterna i förevarande mål motsvarar till stor del de faktiska omständigheterna i mål C-96/24 och mål C-103/24 och är i övrigt jämförbara med dem i dessa mål.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

Skälen för begäran om förhandsavgörande är till största delen identiska med skälen för begäran om förhandsavgörande i målen C-96/24 och C-103/24 och i övrigt jämförbara med dessa.

ARBETS
DOKUMENT